

Asia: VN/7491/2024

Vanhojen metsien kriteerit Suomessa

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunto luonnoksesta vanhojen metsien kansallisista kriteereistä

Suomen yhteismetsien ry:n lausunto luonnoksesta vanhojen metsien kansallisista kriteereistä

Yleistä

Suomen yhteismetsät ry (SY) on tyytyväinen siihen, että hallitus on ryhtynyt laatimaan kansallisia kriteerejä vanhojen metsien tunnistamiseksi ja suojelemiseksi. Vanhojen metsien suojeleminen on tärkeää luonnon monimuotoisuuden kannalta, mutta vaikuttavuudeltaan talousmetsissä tapahtuvien jokapäiväisten luonnonhoitotoimenpiteiden merkitys metsäluonnon monimuotoisuudelle on suojeleuakin laajempi. SY on huolissaan siitä, että kriteeriluonnos sisältää useita epäkohtia, jotka voivat heikentää yksityismetsien ja erityisesti yhteismetsien omistajien asemaa ja omaisuuden suojaamista. Kriteeriluonnos lisää metsien suojeleminen painopistettä vielä nykyistä enemmän pohjoiseen Suomeen, mikä ei ole tavoitteiden mukaista.

Yksityismetsien ja yhteismetsien asema

Vanhojen metsien kriteerit koskevat yksityismetsiä ja erityisesti ne voivat vaikuttaa yhteismetsiin. Yksityismailla kriteerien piiriin kuuluvat metsät on tarkoitettu suojelemaan vapaaehtoisen Metso-suojeleminen avulla. SY edellyttää, että kaikki yksityismaat, jotka jäävät metsätaloustoiminnan ulkopuolelle vanhojen metsien kriteerien vuoksi tai seurauksena, tulee saada kokonaan korvauksien piiriin.

Kriteerien selkeys ja yksiselitteisyys

Kriteerien määritelmät tulee asettaa niin, että niiden tulkinta on mahdollisimman yksiselitteistä, jotta kriteerien pohjalta ei synny ns. harmaata suojeleminen. Selkeästi määritellyt kriteerit ovat edellytys sille, että kohteet pystytään tunnistamaan metsätaloustoimenpiteiden suunnittelussa. Epäselviä

tulkintatilanteita varten tulisi määrätä viranomainen, joka metsänomistajan pyynnöstä ratkaisee kohteen kriteerin mukaisuuden. Esimerkki hyvin määritellyistä rajoista ovat kohteiden minipinta-
alat, Etelä Suomi 4 ha ja Pohjois-Suomi 8 ha.

Korvausmekanismit

Yhteismetsiä on käytettävä yhteismetsälain mukaan kestävän metsätalouden harjoittamiseen sen osakkaiden hyväksi ja yhteismetsiä on hoidettava ja käytettävä metsäsuunnitelman mukaan. Osakkaiden omistus on yleensä pysyväluonteista ja siirtyy yli sukupolvien. Näin ajatellen rahallinen korvaus - kuten esimerkiksi Metso-suojelu – ei tue ajatusta. Suomen yhteismetsien yhdistys esittää vaihtoehdoksi korvaukseksi suojeltavasta alueesta lisättäisiin vuosittaista tuottokorvausta tai yhteismetsälle tarjotaan tilusvaihtoa korvaamaan suojeltavan alueen metsätalouden tuottoa.

Muu käyttö ja rajoitukset

Suojeltavan alueen muu maankäyttö kuin metsätalous, kuten esimerkiksi tuulivoima- ym. rakentaminen ja metsästys, tulee säilyä, jotta suojelu ei haittaisi alueen muuta käyttöä. Suojeltavan alueen ulkopuolelle ei saa muodostua vyöhykettä, joka rajoittaisi metsätalouden harjoittamista tai esimerkiksi tuuli- tai aurinkovoimaloiden perustamista.

Metsän ikä

Suomen metsistä valtaosa on PEFC-sertifioitu. Sertifioinnin kriteereissä vanhan metsän raja on määritelty Pohjois-Suomessa 200 vuoteen. Ikärajan alentaminen Pohjoisboreaalisen eteläisellä metsäkasvillisuusvyöhykkeellä 160 vuoteen on liian suuri. Lisäksi esitetty 160 vuoden ikäraja ei kuvasta suojelullisesti arvokasta vanhaa metsää 4a ja 4b kasvillisuusvyöhykkeillä. SY esittää ikärajaksi vyöhykkeille 4a ja 4b havupuuvaltaisille metsille 180 vuotta.

Kuollut puu

Suomen yhteismetsien yhdistys esittää kuolleen puun määräksi Pohjoisboreaalisen eteläosaan mäntyvaltaisissa metsissä 30 m³/ha ja Metsä- ja Tunturi-Lappi alueella 20 m³/ha. Kriteeriluonnoksessa esitetyt kuolleen puun vaatimukset 20 m³/ha ja 10 m³/ha ovat selvästi PEFC-sertifioinnin kriteereitä alhaisemmat, eivätkä kuvasta suojelullisesti arvokkaimpia vanhoja metsiä.

Kuollut puu tulee määritellä niin, että se on monipuolista, eri lahopuuasteella olevaa puuta.

Metsätaloustalouden aktiivisuus

Vanhojen metsien määritelmän mukaisia metsiä eivät ole metsiköt, joissa harjoitetaan aktiivisesti metsätaloutta. Vanhojen metsien kriteeriluonnoksen rajauksiin määritelmä aktiivisesta metsätaloustaloudesta on kuitenkin kirjattu epätarkaksi. SY vaatii, että intensiivisen metsänhoidon toimenpiteisiin lisätään määritelmiin myös metsän hakkuut. Kohde ei voi olla kriteerien tarkoittama metsä, mikäli puustoa on käsitelty kasvatus-, väljennys- tai poimintahakkuuin. Voimassa olevasta PEFC-sertifioinnin vanhan metsän määritelmästä löytyy puuston käsittelyille kriteeri, jota tulisi käyttää myös nyt lausunnolla olevissa kriteereissä.

Heikki Kallunki

Suomen yhteismetsät ry
hallituksen puheenjohtaja

Sinkkilä Tapio
Suomen yhteismetsät ry